

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

P 2 6 1 T 5 0 2 1 1

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

GASTRONOMIJA IN TURIZEM S PODJETNIŠTVOM

Izpitna pola

Torek, 9. junij 2026 / 120 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

*Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik, ravnilo ter
numerično žepno računalno brez grafičnega zaslona in možnosti simbolnega računanja.
Kandidat dobi konceptni list.*

POKLICNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani in na konceptni list.

Izpitna pola je sestavljena iz dveh delov. Prvi del vsebuje 23 krajših nalog, drugi del pa 9 strukturiranih nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 70, od tega 30 v prvem delu in 40 v drugem delu. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom in jih vpisujte v izpitno polo v za to predvideni prostor. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami. Osnutki rešitev, ki jih lahko naredite na konceptni list, se pri ocenjevanju ne upoštevajo.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 20 strani, od tega 3 prazne.

Prazna stran

OBRNITE LIST.

1. DEL

V nalogah od 1 do 16 obkrožite črko pred pravilno rešitvijo.

1. Kako dolgo velja pridobljena kategorija za hotele v kategoriji od ena do štiri zvezdice?

- A 1 leto.
- B 3 leta.
- C 4 leta.
- D 5 let.

(1 točka)

2. Vsako vrednostno izraženo porabo/obrabo prvin poslovnega procesa v podjetju imenujemo

- A strošek.
- B izdatek.
- C prihodek.
- D potrošek.

(1 točka)

3. Katerega izmed naštetih stroškov turistične agencije bi lahko šteli kot stalni strošek/FC?

- A Strošek porabe čistil.
- B Strošek zavarovalne premije za poslovne prostore.
- C Strošek vstopnine za ogled muzeja.
- D Strošek porabe vode.

(1 točka)

4. Kmetijstvo po vsebini dejavnosti sodi med

- A primarne gospodarske dejavnosti.
- B sekundarne gospodarske dejavnosti.
- C terciarne gospodarske dejavnosti.
- D negospodarske dejavnosti.

(1 točka)

5. Obligacijski zakonik je

- A temeljni pravni predpis.
- B splošni pravni predpis.
- C posebni pravni predpis.
- D pomožni pravni predpis.

(1 točka)

6. V katerem živilu je vitamin C?

- A Cvetači.
- B Pistaciji.
- C Kiviju.
- D Sončničnem olju.

(1 točka)

7. Katera jed je narejena iz svinjskega mesa?

- A Tržiška bržola.
- B Štajerska kisle juha.
- C Leteči žganci.
- D Bakala na belo in rdeče.

(1 točka)

8. Ogljikovi hidrati so

- A sladkor, biotin in celuloza.
- B sladkor, škrob in esencialne aminokisline.
- C lipidi, škrob in celuloza.
- D sladkor, škrob in celuloza.

(1 točka)

9. Katere je tipično avtohtono vino vinorodne dežele Podravje?

- A Zelen.
- B Malvazija.
- C Ranina.
- D Cviček.

(1 točka)

10. V Rogatcu je muzej na prostem, ki ga imenujemo tudi

- A lapidarij.
- B skansen.
- C kartuzija.
- D škavnica.

(1 točka)

11. Praznik češenj je tradicionalna prireditev, značilna za

- A Goriška brda.
- B Kras.
- C Koprsko gričevje.
- D Brkine.

(1 točka)

12. Plavž v Železnikih je primer

- A nesnovne dediščine.
- B naravne dediščine.
- C tehniške dediščine.
- D arheološke dediščine.

(1 točka)

13. V jami Divje babe je

- A Hankejev kanal – prek sto metrov visok podzemni rov, po katerem se pretaka reka Reka.
- B bila najdena neandertalčeva piščal, ki velja za najstarejše glasbilo na svetu.
- C izvir reke Rak, ki teče po udorni dolini in občasno poplavi.
- D življenjski prostor endemitov, kot je človeška ribica.

(1 točka)

14. Ljudje v svojo bližino do 40 cm sprejmemo le tiste, ki so nam blizu. Kako strokovno imenujemo to območje?

- A Intimno območje.
- B Osebno območje.
- C Družabno območje.
- D Javno območje.

(1 točka)

15. Direktor je za vodje vseh oddelkov določil natančen terminski načrt in program dela za november. Kateri stil vodenja je uporabil?

- A Liberalni.
- B Demokratični.
- C Avtokratski.
- D Transakcijski.

(1 točka)

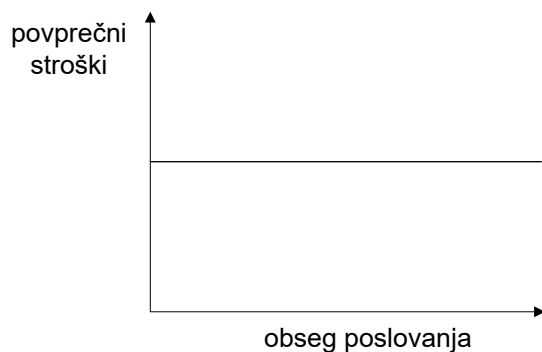

16. Kaj lahko jemo z rokami?

- A Vse vrste rib.
- B Piščančja bedrca.
- C Testenine.
- D Vse vrste školjk in rakov.

(1 točka)

17. Graf na sliki 1 prikazuje odvisnost povprečnih stroškov od obsega poslovanja v hotelu.

Slika 1

Dopolnite.

Graf na sliki 1 prikazuje povprečne _____ stroške.

Obkrožite besedo ob poševnici, da dobite pravilno trditev.

Vrednost povprečnih stroškov, ki so prikazani na grafu na sliki 1, **ni / je** odvisna od obsega poslovanja.

(2 točki)

18. Obkrožite DA, če je trditev pravilna, ali NE, če je trditev napačna.

Obveznice so dolžniški vrednostni papir.	DA	NE
Znižana davčna stopnja za DDV v Sloveniji znaša 9,5 %.	DA	NE
Terjatve do kupcev so stalno sredstvo v denarni obliki.	DA	NE

(2 točki)

19. V preglednici so navedene izbrane vrste vina. V desni stolpec napišite ime vinorodnega okoliša, iz katerega izvira vino.

VINO	VINORODNI OKOLIŠ
bizeljčan, beli in rdeči	
mariborčan	
kraški teran	
belokranjec	

(2 točki)

20. Pred vsakim opisom napišite, ali se nanaša na Slovenj Gradec, Novo mesto, Celje ali Mursko Soboto.

_____ Mesto je nastalo v kotlini med Pohorjem in Uršljo goro. Staro mestno jedro je ohranilo svojo prvotno zasnovo, zato je danes pomemben urbanistični spomenik. Na glavnem trgu v mestu stoji skulptura, ki se imenuje Venetski konj.

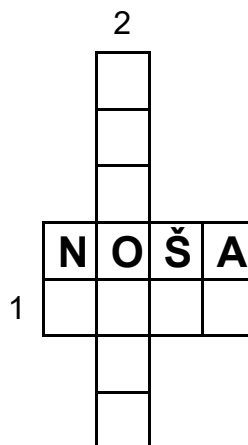
_____ Expano je sodoben interaktivni paviljon, ki je postavljen na obrobju mesta. Gre za turističnoinformacijski center in doživljajski park, v katerem obiskovalci prek sodobnih digitalnih tehnologij, virtualnih projekcij in interaktivnih vsebin spoznavajo kulturne, naravne in gospodarske značilnosti pokrajine.

(2 točki)

21. V ustrezna polja v križanki vpišite del ljudske noše, ki je opisan.

Vodoravno 1: žensko pokrivalo pri ljudski noši z okroglim oglavjem in bogato vezenino nad čelom

Navpično 2: hlače iz usnja, ki so del moške noše alpskega tipa

(2 točki)

22. Na črto pred tremi reprezentativnimi spominki Gorenjske napišite črko X.

_____ majolika

_____ klopotec

_____ dražgoški kruhek

_____ oljčno olje

_____ remenka

_____ Plečnikov svečnik

(2 točki)

23. Na prireditvah in dogodkih je treba biti primerno oblečen.

Kadar oseba ni primerno oblečena, s tujko to poimenujemo kot

_____.

Kadar je oseba preveč dobro oblečena, s tujko to poimenujemo kot

_____.

(2 točki)

2. DEL

1. Hotel ima 800 postelj. Pri optimalni zasedenosti hotela, to je takrat, ko je hotel 100-odstotno zaseden, to pomeni, da je v hotelu 800 gostov na dan. Pri tej zasedenosti so celotni stalni stroški 40.000 EUR, lastna cena prenočitve z zajtrkom je 70 EUR, prodajna cena prenočitve z zajtrkom pa 80 EUR.

- 1.1. Izračunajte povprečne stalne stroške/AFC, ko je v hotelu 800 gostov na dan.

Izračun:

Rezultat: _____

(1 točka)

- 1.2. Izračunajte povprečne spremenljive stroške/AVC, ko je v hotelu 800 gostov na dan.

Izračun:

Rezultat: _____

(1 točka)

- 1.3. Izračunajte dnevni obseg prometa, pri katerem bo hotel dosegel prag rentabilnosti pri 100-odstotni zasedenosti. Rezultat zaokrožite na celo število.

Izračun:

Rezultat: _____

(2 točki)

- 1.4. Izračunajte, koliko odstotkov bo hotel zaseden v januarju, če bo v njem prenočilo 6000 gostov; upoštevajte, da ima januar 31 dni. Rezultat zaokrožite na celo število.

Izračun:

Rezultat: _____

(1 točka)

- 1.5. V hotelu so nabavili novo vozilo po nabavni vrednosti 20.000 EUR.
Obračunana letna amortizacija za novo vozilo znaša 2.000 EUR.

Izračunajte, koliko let bodo vozilo uporabljali v hotelu.

Izračun:

Rezultat: _____

(1)

Obkrožite pravilni znesek ob poševnici, da dobite pravilno trditev.

Zaradi nakupa novega vozila se bodo stalni stroški na leto povečali za

20.000 EUR / 2.000 EUR.

(1)

Napišite, kaj se bo zgodilo z višino lastne cene prenočitve z zajtrkom zaradi nakupa novega vozila, če se bo obseg prometa začel manjšati.

(1)
(3 točke)

2. Luka in Tine želita ustanoviti podjetje za dostavo pijač, in to kot družbo z omejeno odgovornostjo/d. o. o. V podjetju bo imel vsak od njiju 50-odstotni poslovni delež.

- 2.1. Napišite vrednost minimalnega zneska kapitala, ki ga Luka in Tine potrebujeta za ustanovitev podjetja.

(1 točka)

- 2.2. V katero javno knjigo/listino se bo vpisalo njuno podjetje po podpisu družbeniške pogodbe pri notarju?

(1 točka)

- 2.3. Obkrožite besedno zvezo ob poševnici, da dobite pravilno trditev.

Družbenika Luka in Tine si bosta obračunala bruto plačo v višini 2.500 EUR. Vrednost njune bruto plače **se bo** / **se ne bo** obračunala kot strošek podjetja.

(1 točka)

- 2.4. Napišite ime letnega poročila, iz katerega bodo razvidni premoženje in viri premoženja njunega podjetja.

(1 točka)

- 2.5. Napišite 3 obvezne sestavine firme za njuno podjetje.

(2 točki)

- 2.6. Napišite, kdo bo odločal o delitvi neto dobička v njunem podjetju in v kakšnem razmerju si bosta Luka in Tine lahko izplačala ustvarjeni dobiček.

(2 točki)

3. Družina Novak se je odločila za obisk Primorske. Na poti so se ustavili v gostišču Risnik, z namenom, da poskusijo hladno predjed, ki je sestavljena iz tipičnih kraških mesnin.

3.1. Naštejte tri tipične kraške mesnine.

(1 točka)

3.2. Katero vino z oznako priznana tradicionalno poimenovanje (PTP) bi ponudili k naštetim kraškim mesninam v nalogi 3.1.?

(1 točka)

4. V spodnji preglednici so našteje jedi in hranilne snovi, ki jih te jedi vsebujejo.

JEDI	BELJAKOVINE (v g)	MAŠČOBE (v g)	OGLJIKOVI HIDRATI (v g)
goveja juha z rezanci	4,8	3,0	8,9
piščančji file v naravni omaki	23,8	6,4	4,1
dušen riž	6,5	17,3	63,4
zelena solata	1,0	3,7	1,0
SKUPAJ:	36,1	30,4	77,4

(Vir: <https://www.opkp.si/>. Pridobljeno: 28. 10. 2024.)

4.1. Izračunajte, kolikšna je energijska vrednost posameznih hranilnih snovi v zgoraj naštetih jedeh. Izračunane vrednosti napišite v spodnjo preglednico.

HRANILNE SNOVI	ENERGIJSKA VREDNOST (v kJ)
beljakovine	
maščobe	
ogljikovi hidrati	

(2 točki)

4.2. Kako delimo ogljikove hidrate?

(1 točka)

5. Spodnja preglednica prikazuje hranilno vrednost napitka.

HRANILNA VREDNOST ZA 100 ml	
MAŠČOBE	0,18 g
– nasičene	0,4 g
– nenasičene	0,14 g
OGLJIKOVI HIDRATI	22,4 g
– sladkor	12,0 g
– škrob	8,0 g
– vlaknine	2,4 g
BELJAKOVINE	3,7 g
kalcij	3,5 mg
vitamin C	14,2 mg

- 5.1. Izračunajte energijsko vrednost (EV) za spodaj navedene hranilne snovi za 100 ml napitka. Računajte na dve decimalni mesti natančno.

Maščobe: _____

Ogljikovi hidrati: _____

Beljakovine: _____

(2 točki)

- 5.2. Kolikšna je energijska vrednost (EV) za 100 ml napitka?

_____ (1 točka)

6. Slovensko kulturno pokrajino so zaznamovala različna gospodarska poslopja, med katerimi je najbolj prepoznaven kozolec.

Slika 2

(Vir: <https://www.bolha.com/kmetijstvo-gozdarstvo-ostalo/>. Pridobljeno: 3. 11. 2024.)

- 6.1. Poimenujte vrsto oziroma tip kozolca, ki je na sliki 2.

(1 točka)

- 6.2. Opišite osnovno funkcijo kozolca.

(1 točka)

- 6.3. Kozolci so danes vključeni tudi v razvoj turizma v Sloveniji. Napišite primer aktivnosti, ki jo ponujajo obiskovalcem.

(1 točka)

- 6.4. Obkrožite ime naselja, v katerem je skupina kozolcev pod naseljem edinstven primer velike koncentracije kozolcev.

Studor

Mojstrana

Radovljica

Tolmin

(1 točka)

7. Pivško podolje je pokrajinsko razgibana pokrajina med visokimi dinarskimi planotami. Največji naselji v njej sta Postojna in Pivka.

- 7.1. Pokrajina ima pomembno prometno vlogo, ki jo označujejo Postojnska vrata. Pojasnite pojem Postojnska vrata.

(1 točka)

- 7.2. Zaradi lege ob prometni in trgovski poti je bilo Pivško podolje v preteklosti povezano s furmanstvom. Kaj je furmanstvo?

(1 točka)

- 7.3. Zaradi ugodne prometne lege se v pokrajini ustavijo številni turisti, ki si v Pivškem podolju lahko ogledajo številne naravne in kulturne znamenitosti. Med kulturnimi znamenitostmi ima največ obiskovalcev grad, ki je prikazan na sliki 3.

Slika 3

(Vir: www.lepote-slovenije.si. Pridobljeno: 2. 11. 2024.)

Poimenujte grad.

(1 točka)

- 7.4. Napišite še eno naravno ali kulturno znamenitost, ki je v Pivškem podolju zanimiva za obiskovalce.

(1 točka)

8. Slika 4 prikazuje največje stalno jezero v Sloveniji.

Slika 4

(Vir: <https://www.....si/razgledne-tocke/>. Pridobljeno: 3. 11. 2024.)

- 8.1. Poimenujte jezero, ki je prikazano na sliki 4.

(1 točka)

- 8.2. S pomočjo zemljevida na sliki 5 napišite ime reke, ki odteka iz jezera.

Slika 5

(Prirejeno po: Atlas Slovenije za osnovne in srednje šole, str. 18, Mladinska knjiga Založba, d. d., Ljubljana, 2014.)

(1 točka)

- 8.3. Napišite še eno reko, ki izvira v isti veliki pokrajinski enoti/makroregiji.

(1 točka)

- 8.4. Jezero z okolico je priljubljena točka za izletnike. Napišite dve prostočasni aktivnosti, s katerima se turisti lahko ukvarjajo na tem območju.

(1 točka)

9. Aktivno/dobro poslušanje je značilno za sogovornike, ki zares želijo razumeti svojega poslovnega partnerja.

- 9.1. Navedite štiri nasvete za aktivno/dobro poslušanje.

(2 točki)

- 9.2. Napišite primer kontrolnega vprašanja, ki ga lahko postavi govorec.

(1 točka)

- 9.3. Napišite dva razloga za nepozorno poslušanje.

(1 točka)

Prazna stran

Prazna stran